

641025 ΟΙ ΙΔΙΩΤΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	641025	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ', ΣΤ', Η'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οι ιδιωτισμοί στη διδασκαλία της γαλλικής ως ξένης γλώσσας και στη μετάφραση		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	4
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου (ΜΕΕ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/FRL249/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα	
Στόχοι: Το μάθημα έχει ως στόχο να εξοικειώσει τους φοιτητές/τις φοιτήτριες με το φαινόμενο της παγίωσης στη γλώσσα. Πρόκειται συγκεκριμένα για μια πρώτη προσέγγιση με παγιωμένες εκφράσεις της γλωσσικής ποικιλίας της γαλλικής. Η προσέγγιση γίνεται με βάση σημασιο-συντακτικά κριτήρια. Μαθησιακά αποτελέσματα: Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές.τριες αναμένεται να είναι σε θέση να γνωρίζουν βασικές έννοιες και τεχνικές για να: • αναγνωρίζουν την παγίωση στον γραπτό αλλά και τον προφορικό λόγο • βρίσκουν την ισοδύναμη έκφραση στη μητρική τους γλώσσα με βάση πληροφορίες που δίνονται γι' αυτήν • διδάξουν την παγίωση στην σχολική τάξη με βάση τεχνικές που προσαρμόζονται στο μαθητικό τους κοινό.	
Γενικές Ικανότητες	
• Εμβάθυνση στη γαλλική γλώσσα • Εξοικείωση με την ποικιλία της γαλλικής (γαλλικά γαλλόφωνων περιοχών) • Αντιπαραβολική μελέτη γαλλικής-ελληνικής • Χρήση λεξικών για την εντόπιση πληροφοριών σχετικών με τις παγιωμένες εκφράσεις • Χρήση πηγών στο ίντερνετ με παγιωμένες εκφράσεις • Κριτική θεώρηση των παραπάνω πηγών • Δημιουργία διαίσθησης στην ξένη γλώσσα • Σύνταξη ατομικών ή ομαδικών εργασιών.	

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Διάρθρωση του μαθήματος 1^η εβδομάδα: Ορολογία – Τύποι παγίωσης – προσέγγιση του φαινομένου της παγίωσης Δίνουμε παραδείγματα παγιωμένων εκφράσεων και ορίζουμε την παγίωση με βάση σημασιο-συντακτικά κριτήρια. Γίνεται παρουσίαση φαινομένου της παγίωσης. 2^η εβδομάδα: Μετάφραση των παγιωμένων εκφράσεων – μελέτη παραμέτρων – στρατηγικές μετάφρασης.

Μελέτη παραμέτρων όπως το συγκεκριμένο, το ερμήνευμα, τα επίπεδα λόγου, η συνυποδήλωση (θετική ή αρνητική), το επιχείρημα ή το συναίσθημα που 'μεταφέρει' μια έκφραση, η συχνότητα εμφάνισής της στην γλώσσα-πηγή αλλά και στη γλώσσα-στόχο, η έκφραση της επίτασης (υπερβολής), η εικόνα/μεταφορά, τα τυχόν πολιτισμικά στοιχεία μιας παγιωμένης έκφρασης, με στόχο την κατανόηση αλλά και απόδοσή της σε οποιαδήποτε γλώσσα. Γίνεται αναφορά σε έννοιες όπως η ισοδυναμία και η διαίσθηση σε μητρική αλλά και στην ξένη γλώσσα.

Εστίαση σε τρεις τύπους ισοδυναμίας (ολική, μερική, μηδενική).

3^η εβδομάδα:

Η διδακτική των παγιωμένων εκφράσεων – έρευνα – προτεινόμενες ασκήσεις

Μελέτη ασκήσεων για τη διδασκαλία παγιωμένων εκφράσεων όπως συντάχθηκαν σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο μεταπτυχιακής εργασίας. Καταγράφονται οι παρατηρήσεις των φοιτητών.τριών και βελτιώσεις που προτείνονται. Εξετάζονται άλλοι τρόποι διδασκαλίας των παγιωμένων εκφράσεων.

4^η εβδομάδα:

Οι παγιωμένες εκφράσεις στα λεξικά και στο διαδίκτυο

Καταγράφεται ο τρόπος παρουσίασης και οι (ελλιπείς) πληροφορίες που παρέχονται τόσο στα μονόγλωσσα λεξικά για παγιωμένες εκφράσεις των Rey-Chantreau και Chollet-Robert, παραδοσιακό και σύγχρονο αντίστοιχα, όσο και στο δίγλωσσο (γαλλο-ελληνικό) εξαντλημένο λεξικό για παγιωμένες εκφράσεις του Γ. Χριστοδουλάκη. Παρατίθενται επίσης αποσπάσματα από ιστοσελίδες (εκπαιδευτικές και μη) αφιερωμένες στους ιδιωτισμούς αλλά και απεικονίσεις των ιδιωτισμών μέσα από σκίτσα.

5^η εβδομάδα:

Θέματα εξετάσεων - λύσεις

Παρατίθενται παλαιότερα θέματα εξετάσεων με τις λύσεις τους. Στα θέματα αυτά, αφού δοθεί το συγκεκριμένο, ζητάται από τους φοιτητές να σημειώσουν το επίπεδο λόγου, το ερμήνευμα που θα έδινε ένα λεξικό και να κάνουν σημασιο-συντακτικά σχόλια για την παγίωση και σχόλια για την προτεινόμενη ισοδύναμη έκφραση κατά την απόδοση στα ελληνικά.

Στην τελική εξέταση δίνεται η δυνατότητα σε φοιτητές Erasmus να αποδώσουν τις εκφράσεις στη μητρική τους.

6^η εβδομάδα:

Δίνεται αναλυτική τυπολογία των σύνθετων (παγιωμένων) ουσιαστικών, επιθέτων, προθέσεων, συνδέσμων και επιρρημάτων (εξέταση στο επίπεδο της φράσης). Στη συνέχεια αναλύονται συντακτικά τα σύνθετα (παγιωμένα) ρήματα (ανάλυση στο επίπεδο της πρότασης). Εστιάζουμε κυρίως στην παγίωση στο επίπεδο πρότασης.

7^η και 8^η εβδομάδα:

Το λεξικό των παγιωμένων εκφράσεων που συντάχθηκε στην τάξη. Διδακτική εφαρμογή.

Παρατίθενται στους φοιτητές αποσπάσματα από το ηλεκτρονικό μας λεξικό με αναφορά στις πηγές μας. Παρουσιάζονται ενδεικτικά εκφράσεις που αντλούνται από αυτό και οι πληροφορίες που δίνουμε, συγκεκριμένα οι παράμετροι, που εμφανίζονται συστηματικά στο ηλεκτρονικό λεξικό μας, ενώ απουσιάζουν συνήθως από τα συμβατικά λεξικά. Οι παράμετροι αυτοί βοηθούν στον εντοπισμό της κατάλληλης ισοδυναμίας στα ελληνικά, την οποία επίσης προτείνουμε. Σημειώνονται επίσης διπλές ή πολλαπλές σημασίες μιας παγιωμένης έκφρασης. Αναφορά γίνεται επίσης στο φαινόμενο της «αποπαγίωσης».

Οι φοιτητές τεστάρουν το ηλεκτρονικό λεξικό idiom.ioperm.org (dictionnaire d'expressions figées), που έγινε στο πλαίσιο του μαθήματος από παλαιότερους φοιτητές μας. Το λεξικό περιλαμβάνει 300 παγιωμένες εκφράσεις και παρέχει πληροφορίες για κάθε μία από αυτές. Το υλικό αυτό έχει καταγραφεί ως γλωσσικός πόρος στο εθνικό αποθετήριο Clarin.el και βελτιώνεται συνεχώς με εργασίες.

Στο πλαίσιο προώθησης της πολυγλωσσίας, στόχος μας είναι να γίνει το λεξικό αυτό πολύγλωσσο με τη συμβολή φοιτητών.τριών που έχουν μητρικές γλώσσες εκτός της ελληνικής.

9^η εβδομάδα:

Οι ιδιωτισμοί στη λογοτεχνία

Εξετάζονται οι ιδιωτισμοί στη γαλλική λογοτεχνία με αποσπάσματα από βιβλία παιδικής ή νεανικής λογοτεχνίας όπως *Les vacances du petit Nicolas* (Οι διακοπές του μικρού Νικόλα)

των Sempé-Gosciny και Cabot-Caboche (ο Σκύλος) του Pennac. Αφού εντοπιστεί η παγίωση τόσο σε επίπεδο πρότασης όσο και σε επίπεδο φράσης, μελετάται και σχολιάζεται το φαινόμενο αυτό που παρουσιάζεται σχηματικά και μέσα από πίνακες. Σημειώνεται στο τέλος η ισοδυναμία στα ελληνικά.

10^η – 13^η εβδομάδα:

Λίστες παγιωμένων εκφράσεων που εξετάστηκαν και λεξικό παγιωμένων εκφράσεων Παρατίθενται οι εκφράσεις που εξετάστηκαν στην τάξη και η απόδοσή τους στα ελληνικά. Άλλες εκφράσεις που παρατίθενται επίσης αναμένουν την απόδοσή τους στα ελληνικά με βάση έρευνα που μπορεί να γίνει από τους φοιτητές. Κι αυτό γιατί στόχος του μαθήματος αυτού δεν είναι να διδαχθούν όσο το δυνατόν περισσότερες εκφράσεις αλλά να δοθούν τα εργαλεία στους φοιτητές, ώστε οι ίδιοι αρχικά να εντοπίσουν ότι μια έκφραση που ακούνε ή διαβάζουν είναι παγιωμένη και στη συνέχεια στηριζόμενοι στο συγκεκριμένο να 'μαντέψουν' τη σημασία της έκφρασης αυτής. Για τον εντοπισμό της καλύτερης ισοδύναμης έκφρασης στα ελληνικά μπορεί να ανατρέξουν επίσης στο διαδίκτυο ή στα εξειδικευμένα λεξικά που προτείνονται στο μάθημα.

Επανάληψη γίνεται επίσης με το αναρτημένο διδακτικό υλικό αυτοδιόρθωσης (άσκησηςπολλαπλών επιλογών) στο idiom.ioperm.org (questions).

Το μάθημα στο σύνολό του έχει γίνει *Ανοικτό μάθημα* (<http://opencourses.uoa.gr/courses/FRL4/>)

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Πρόσωπο με πρόσωπο • Διδασκαλία του μαθήματος στο εργαστήριο του Τμήματος με τη χρήση ίντερνετ και διαδραστικού πίνακα με βάση την τεχνική της ανεστραμμένης τάξης (την αναγωγή στο ήδη υπάρχον αναρτημένο υλικό πριν το μάθημα αυτό και τα σχόλια γι' αυτό κατά τη διάρκεια του μαθήματος). • Συμπλήρωση και διόρθωση λεξικογραφικής εφαρμογής (δίγλωσσου γαλλο-ελληνικού λεξικού). • Διδακτική προσέγγιση με βάση διδακτική εφαρμογή που περιλαμβάνει αυτοδιόρθωση σε ασκήσεις πολλαπλών επιλογών για τον εντοπισμό της καλύτερης ισοδυναμίας. • Υποστήριξη μαθησιακής διδασκαλίας, μέσω της ανάρτησης καθενός από τα 13 μαθήματα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα e-class.												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table><tr><th><i>Δραστηριότητα</i></th><th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th></tr><tr><td>Διαλέξεις (κλιμάκιο 30-40 φοιτητών)</td><td>39</td></tr><tr><td>Προετοιμασία δημόσιας παρουσίασης εργασιών</td><td>30</td></tr><tr><td>Μελέτη (ανάγνωση αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο) και απάντηση σε ερωτήσεις κατανόησης</td><td>31</td></tr><tr><td><i>Σύνολο μαθήματος</i></td><td><i>100 ώρες</i></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις (κλιμάκιο 30-40 φοιτητών)	39	Προετοιμασία δημόσιας παρουσίασης εργασιών	30	Μελέτη (ανάγνωση αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο) και απάντηση σε ερωτήσεις κατανόησης	31	<i>Σύνολο μαθήματος</i>	<i>100 ώρες</i>		
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>												
Διαλέξεις (κλιμάκιο 30-40 φοιτητών)	39												
Προετοιμασία δημόσιας παρουσίασης εργασιών	30												
Μελέτη (ανάγνωση αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο) και απάντηση σε ερωτήσεις κατανόησης	31												
<i>Σύνολο μαθήματος</i>	<i>100 ώρες</i>												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: η γαλλική για όλους τους φοιτητές Μέθοδος αξιολόγησης: - Προαιρετικά, γραπτή εργασία όπου θα γίνεται απεικόνιση ή επεξεργασία ιδιωτισμών μέσω powerpoint - της συμπλήρωσης του ήδη υπάρχοντος δίγλωσσου ηλεκτρονικού λεξικού παγιωμένων εκφράσεων												

	- γραπτού κειμένου που περιέχει παγιωμένες εκφράσεις (βαθμός που προστίθεται στο βαθμό της τελικής γραπτής εξέτασης:: 1 μονάδα). - Γραπτή τελική εξέταση
--	--

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ-ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ Α.-Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ 2006. *Οι στερεότυπες εκφράσεις της Νέας ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας*, Αθήνα : Πατάκης.
- ΔΙΑΚΟΓΙΩΡΓΗ Κ. & Α. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ 2002. « Οι στερεότυπες προτάσεις και η επεξεργασία τους από παιδιά σχολικής ηλικίας ». *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Πρακτικά της 22ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ., 27-29 Απριλίου 2001. Θεσσαλονίκη, σσ. 180-191.
- GALISSON R. 1984. *Les expressions imagées*, col. Pratique des langues étrangères. Les mots mode d'emploi, Clé international.
- GALISSON R. 1984. *Dictionnaire de compréhension et de production des expressions imagées*. Paris: CLE International.
- GONZÁLEZ-REY I. 2010. « La phraséodidactique en action : les expressions figées comme objet d'enseignement », In *La Clé des Langues*, Lyon : ENS. Disponible en ligne : <http://cle.ens-lyon.fr/espagnol/la-phraséodidactique-en-action-les-expressions-figees-comme-objet-d-enseignement-92012.kjsp>
- GROSS G. 1996. *Les expressions figées en français : noms composés et autres locutions*, Paris : Ophrys.
- GROSS, M. 1982. « Une classification des phrases figées du français », *Revue québécoise de linguistique*, vol. 11, n° 2, pp. 151-185. Disponible en ligne : <http://www.erudit.org/revue/rql/1982/v11/n2/602492ar.html?vue=resume>
- GROSS M. 1988. « Les limites de la phrase figée », *Langages* 90 : 7-22. Disponible en ligne : http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge_0458-726x_1988_num_23_90_1988
- MOGORRON HUERTA P. 2010. Analyse du figement et de ses possibles variations dans les constructions verbales espagnoles. In *John Benjamins Publishing Company*. Disponible en ligne : <http://dti.ua.es/es/frasytram/documentos/analyse-du-figement.pdf>
- ΜΟΥΣΤΑΚΗ Α., Οι ιδιωτισμοί στη διδασκαλία της γαλλικής ως ξένης γλώσσας και στη μετάφραση. Διαθέσιμο στο: <http://opencourses.uoa.gr/courses/FRL4/>
- ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ Ρ. 2012. *Les expressions figées en classe de langue, Étude contrastive français-grec moderne*, Athènes, Athènes, Master 2 franco-hellénique, Enseignants de langue en Europe : formation à la diversité linguistique et culturelle.
- TSOMPANOGLIOU A. 2013. *Étude contrastive de la symbolisation des couleurs dans les expressions figées de la langue anglaise, française et grecque. Applications didactiques*, Athènes, Master 2 franco-hellénique, Enseignants de langue en Europe : formation à la diversité linguistique et culturelle.

ΛΕΞΙΚΑ:

- ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. 2007. *Λεξικό των Ιδιωτισμών της Νέας Ελληνικής*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- ΒΟΣΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥ, Θ. 1998. *Αντιλεξικόν ή Ονομαστικόν της νεοελληνικής γλώσσας*. <http://www.scribd.com/doc/60203465/Βοσταντζόγλου-Αντιλεξικόν-της-νεοελληνικής-γλώσσας>
- ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Α. 1995. *Λεξικό Νεοελληνισμών, ιδιωτισμοί, στερεότυπες μεταφορές, παρομοιώσεις, λέξεις και φράσεις*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ Ι. 1987. *Λεξικό γαλλικών ιδιωματικών εκφράσεων / Dictionnaire des gallicismes*, Αθήνα : Πατάκης.
- Γαλλοελληνικό λεξικό, 2012. Αθήνα: Πατάκης (επιμέλεια Γ. Φ. Γαλάνης).
- ALAIN REY, SOPHIE CHANTREAU-RAZUMIEV, 2020. *Dictionnaire des expressions et locutions*, Le Robert.
- CHOLLET, J., J-M. ROBERT, 2007. *Les expressions idiomatiques*, Clé International.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ:

- [Les expressions imagées d'Archibald | TV5Monde-LangueFrancaise](http://www.expressio.fr/)
<http://www.expressio.fr/>
[Répertoire d'expressions | 1000 images sur le bout de la langue](http://www.expressio.fr/)